

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Summula Casuum Conscientiæ

In Qva Agitur De Præceptis Ecclesiæ, De Officio Confessarii, Ac De
Censuris

Petrus <a Sancto Josepho>

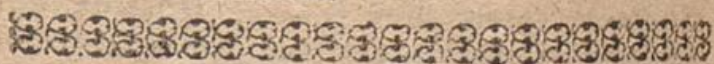
Coloniæ Agrippinæ, 1652

Articulus I. Quid, & quotuplex sit censura, & à quo infligi possit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41572

aduertit, quamdiu pœnitens non longè ab eo distans, genibus flexis orat, quidam dicunt sic distanti abolutionem posse impendi, quia voluntas habitualis obtinendi absolutionem adhuc in eo perseverat. Non tamen dubito quin tutius sit pœnitentem tunc vel aduocare, vel adire, eique absolutionem impedere.

Præterea non tenetur confessarius per se restituere, quando pœnitentem non monuit vt restitueret, cum ex officio confessarii non teneatur procurare bonum creditoris, sed salutem pœnitentis promouere. Imò & si confessarius bona fide dixerit, non esse restituendum, nec possit pœnitentem monere, restituere non tenetur. Si tamen ex culpa lata, vel ex ignorantia crassa monuit restituendum non esse, tenetur restituere, nisi opportunè moneat pœnitentem vt restituat. Quia sic ex graui culpa, est causa damni creditori illati.

OPVSCVLVM III.

DE CENSVRIS ECCLESIE.

CAPVT I.

DE CENSVRIS IN GENERE.

ARTICVLVS I.

Quid, & quotuplex sit censura, & à quo infligi possit.

DVBIVM est: quid sit censura. Respondeo censuram hoc vel simili modo posse describi. Censura est poena spiritualis per quam delinquens quorundam spiritualium bonorum vsu priuatur. Quod vt clarius intelligas.

Nota.

Nota 1. Censuram dici poenam spirituale[m] vt distinguitur a poenis corporis, quæ interdum, à potestate Ecclesiastica infliguntur, vt sunt ieiunium, incarceration, &c.

Nota 2. per censuram non priuari hominem bonis spiritualibus internis, cuiusmodi sunt gratia, virtutes, & merita; his enim nemo inuitus priuari potest, sed tantum bonis externis communibus, qualia sũt auditio Missæ, participatio Sacramentorum, &c. Quamuis autem censura priuet interdum vsu corporaliũ, id non fit nisi per ordinem ad spirituale bonum illius, cui talis poena infligitur, vt nimirum confusus ad mentem redeat; vel etiam aliorum, ne ex illius consortio inficiatur.

Nota 3. censuram vt priuat tantum vsu bonorum spiritualium, distingui ab irregularitate, depositione, & degradatione; quia hæc quantum in se est, ipsam potestatem spiritualement homini simpliciter, & irrevocabiliter adimunt: adeoque non tolluntur nisi per dispensationem seu relaxationem legis, vel sententiæ simpliciter, seu irrevocabiliter latæ. Cùm tamen censura, quia est poena medicinalis; per modum vinculi facile solubilis, tollatur per absolutionem posita resipiscentia Rei, quam maximè intendit.

Nota 4. censuram infligi tantum per Ecclesiasticam potestatem, seu per superiores Ecclesiasticos, habentes iurisdictionem spiritualement in foro externo. Quò fit vt nec iudices seculares censuras ferre possint, nec priuatio sacrorum, quæ interdum imponitur in Sacramento poenitentia, sit censura.

Dubium est 2. quotuplex sit censura. *Respondeo 1.* Tres esse tantum censuras propriè dictas, nempe excommunicationem, suspensionem, & interdictum. Quæ diuisio maximè sumitur ex iure canonico, & ex cõmuni Theologorum consensu. Additur autem à nonnullis congruentia non spernenda, sumpta ex triplici modo quo quis vsu sacrorum priuari potest:

nam vel censura priuat omnibus fere bonis exter-
nis, tam actiue, quam passiue: vel tantum aliqua co-
rum parte, idque aut actiue duntaxat, aut etiam pas-
siue. Si primo modo, est excommunicatio; si secun-
do est suspensio: si tertio, est interdictum, vt ex eo-
rum effectibus clarius intelligetur.

Respondeo 2. censuram rursus diuidi, vt alia sit à iu-
re, alia ab homine. Censura à iure dicitur, quæ fertur
à legislatore aliquod statutum perpetuum conden-
te. Censura verò ab homine, quæ fertur à Superiore
præceptum aliquod transitorium imponente.

Quo loco aduerte, inter has censuras illud esse dif-
ferentiam, quod prior manet quamdiu statutum non
reuocatur, etsi illius conditor mortuus sit, aut iuris-
dictionem amiserit. Posterior verò non habet vim,
nisi quamdiu durat conditoris iurisdictio, vtraque
tamen semel incurta manet, donec relaxetur.

Respondeo 3. aliter diuidi censuram, vt vna sit lata
sententiæ, alia ferendæ. Prior est quæ ipso facto in-
curritur: posterior, quæ non nisi post sententiæ iudi-
cis. Quænam autem censura sit lata, quænam feren-
dæ sententiæ, ex sequenti regula intelligi poterit.

Quando in lege dicitur, si quis id fecerit, excom-
municatur, vel, est excommunicatus: vel, sit excom-
municatus: vel, subiaceat excommunicationi: vel,
declaro eum esse excommunicatum; vel quid simi-
le, est excommunicatio lata sententiæ. Et similiter
quando additur aliqua particula denotans censu-
ram eo ipso incurri, vt & quando dicitur, Anathema
sit.

Est autem excommunicatio sententiæ ferendæ,
quando dicitur, incurrat excommunicationem, vel
præcipimus sub pœna excommunicationis, vel iu-
bemus vt excommunicetur: vel prohibemus sub in-
terminatione excommunicationis. Idemque à pari
de aliis censuris dici debet.

Quòd si ex terminis legis probe nequeat intelligi,
an censura sit lata, an ferendæ sententiæ, resque
sub

sub dubio maneat, praesumendum erit esse tantum
sententia ferenda: cum ex vulgari regula iuris, fau-
res sint ampliandi, & odia restringenda.

*Dubium est 3. quinam possint ferre censuras. Re-
spondeo 1. eos omnes qui habent iurisdictionem Ec-
clesiasticam in foro externo, posse per se loquendo
ferre censuras. Talis siquidem potestas, cum valde
necessaria sit ad rectum Ecclesiae regimen, iis omni-
bus competere debet.*

Vnde summus Pontifex habet potestatem ordina-
tiam ferendi censuras in toto orbe, respectu Christi-
anorum. Item legatus à latere potest ferre censuras in
tota prouincia, ad quam mittitur. Et Episcopus in
sua diocesi, per ordinem ad suos subditos: qua eti-
am potestate gaudet vicarius illius Generalis. At
simplex Parochus, cum non habeat iurisdictionem in
foro externo, censuras propria autoritate ferre ne-
quit; nisi eam autoritatem per legitimam consuetu-
dinem obtinuerit.

*Nota, cum censeatur eadem Episcopi, & Vicarii ge-
neralis iurisdictione, sicut & idem vtriusque Tribunal,
adeo vt appellatio non valeat à sententia vicarii ad
Episcopum; hinc fit vt quando suspenditur, vel ex-
tinguitur iurisdictione Episcopi, etiam Vicarii genera-
lis illius iurisdictione suspendatur, vel extinguatur.
Quare tunc ferre censuras ad Capitulum, & ad illius
Vicarium spectat.*

*Respondeo 2. foeminas non posse ex iure communi
ferre censuras, quia talis potestas non solet concedi
nisi clericis. An autem absolute sint capaces illius,
in dubium verti potest; qua in re sententia commu-
nior tria statuit: 1. non posse Praelatum summo Pon-
tifici inferiorem, potestatem ferendi censuras fo-
eminae, sicut nec viro laico committere, quia id re-
pugnat iuri communi. 2. Pontificem Romanum id
posse, quia quod foemina nequeat ferre censuras, id
non repugnat iuri naturali, aut diuino, sed tantum
iuri communi Ecclesiastico, in quo Papa dispensare
potest.*

potest : præsertim quia cum Abbatissa beneficia conferant, quæ sunt aliquid spirituale, dici non potest eas esse omnino incapaces iurisdictionis spiritualis. Tertio nunquam tamen de facto alicui feminæ potestatem ferendi censuras à sede Apostolica concessam fuisse, neque expedire ut concedatur.

Respondeo 3. eos qui habent potestatem ordinariam ferendi censuras, posse talem potestatem alteri delegare sicut autem à potestate ordinaria ferendi censuras, excluduntur laici, ita & à delegata: imò & clerici qui sunt coniugati, aut bigami. Quare ij non possunt Vicarij generales ab Episcopis iuritati.

Vbi nota delegatum ab Episcopo, aliove inferiori ad censuras ferendas, non posse ad hoc alterum subdelegare, sine speciali facultate delegantis. Legatus tamen à latere summi Pontificis potest id munus alicui delegare in sua prouincia.

ARTICVLVS II.

In quos censura ferri possit, & quæ de causa.

DVBIVM est i. quatenus censura affici possint. *Respondeo 1.* ut quis censura directe afficiatur, eum debere esse viuentem, cum Christus dederit Apostolis potestatem ligandi, & soluendi super terram, non sub terra, ut loquuntur summi Pontifices, id est, viuos, non mortuos.

Dico directe, nam Ecclesia prohibere potest, ne viuentes pro mortuo peccatore suffragia faciant, neue illius corpus donent sepultura, & eatenus eum indirecte excommunicare: sicut potest è contrà viuis concedere facultatem sepeliendi mortuum, & suffragia pro eo ferendi, sicque eum aliquatenus à censura absolueret vel absolutum declarare.

Ex quo intelligis, si Caius mandauit Titio ut clericum occideret, & Titius mandatum non expleuit